ՄԵՐ "ԵՍ"Ը

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ Կ'ԱԶԱՏԱԳՐԷ

ՄԵՐ "ԵՍ"Ը--ՄԵՐ ԱՆՁՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՏՈՒՈՅ ՊԱՀԱԿԱՒՈՒՄԲ

ԱՃԻՒՆՆԵՐ, ՈՒՂԱՐԿՈՒԱԾ
ԴԷՊԻ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԽՈՐՀՐԴԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՐԿՈՒ ԾԱՄԲԱՆԵՐ՝ ՀԵՐՈՎԹԷՍԻ ՊԱԼԱՏԷՆ
ՄԻՆ՝ ԴԷՊԻ ՅԻՍՈՒՍԻ ՒՈՆԱՐՀ ՄՍՈՒՐԸ,
ԻՍԿ ՄԻՒՍԸ, ՄՍՈՒՐԷՆ ԴԷՊԻ ԳՈՂԳՈԹԱՅԻ
ՋՈՀՈՂՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՁՈՒՆՔԸ

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ Կ’ԱԶԱՏԱԳՐԷ

Յաղթապանծ Յիսուս, ոչ թէ մահուամբ անմահացաւ, այլ՝ նաեւ յաւերժացուց ազատագրելով երկու անձեր: Առաջինը՝ Բարաբբան չարչարալից խաչի դատապարտութենէն, ու անհամար հաւատացեալները, երկրորդ մահէն: Յիսուս՝ Իր կեանքի իւրաքանչիւր րոպէն արժէւորեց Իր լռութեամբ Պիղատոսին առջեւ, Իր անձնազոհութեամբ և Իր անսպառ մարդասիրութեամբ ազատագրեց Բարաբբան ստոյգ և ցաւատանչ խաչելութենէ:

Յիսուս Իր լռութեամբ, ինքզինք չպաշտպանելով և Իր կեանքը ուրանալո՛վ կրցաւ ազատագրել բաղաքական բանտարկեալ մը, որովհետեւ Բարաբբան ալ արդարութեան, իրաւունքի և հայրենիքի համար պայքարող անձնուրաց կամաւոր մըն էր:

Յիսուսի և Բարաբբայի միջեւ տարբերութիւններ կան:

Յիսուս գործածեց սիրո՛յ անպարտելի զօրութիւնը, իսկ Բարաբբան փիրտ ու վայրագ ուժը: Յիսուս եկաւ ազատագրելու համայն մարդկութեան, անիրաւածները, թէ՛ բաղաքական և թէ՛ բարոյական գաղափարական տեսութեան:

Բարաբբան կը ջանար ազատագրել միայն իր Հրեայ ազգը Հռոմի տիրապետութենէ:

Յիսուս սիրեց Բարաբբան, անոր խիզախութիւնը և նուիրումը հանդէպ իր ազգին: Յիսուս իր լռութեամբ բաջալերած եղաւ Իր Բարաբբաները: Յիսուս կը սիրէ բոլոր անիրաւածներն ու արդարութեան ծառաւ եղողները, հոգ չէ, որ անոնք սխալ միջոցներով կը ջանան պաշտպանել արդարութիւնը: Նախընտրելի է արդարութեան և իրաւունքի համար պայքարիլ և սխալիլ, քան թէ կրաւորական դիրքաւորումով անկարեկիր ըլլալ:

Ընդհանրապէս կը կարծուի, թէ Յիսուս միայն մէկ աւազակ մը ազատագրեց խաչին վրայ: Մինչդեռ Յիսուս Իր մահով, ազատագրած եղաւ երկու աւազակներ, Բարաբբանը որ նոյնիսկ առանց հաւատալու Իրեն, (չենք գիտեր), իսկ միւսը խաչին վրայի աւազակը որ վերջին պահուն հաւատաց Յիսուսի:

Խաչին վրայի աւազակին հաւատքը, բացառիկ հաւատք մըն էր:

Շատ աւելի խոր քան մեր հաւատքը: Որովհետեւ մենք կը հաւատանք մահը յաղթահարող Յարուցեա՛լ Յիսուսի, մինչդեռ աւազակը հաւատաց դատապարտուա՛ծ մահանալու վրայ եղող Ազատարարի մը:

Ան հաւատաց խաչեցեալ մարգարէի մը որուն միակ անխոցելի և անկիզելի գրաւականը՝ Անոր անսպառ սէրն էր որ արտայայտեց Խաչէն, ըսելով.

«Հա՛յր, թող դոցա որ չեն գիտեր զինչ գործեն»:

Օգոստոս 2, 2000
Թորոնթօ
Հայ-Քրիստոնեայ

ՄԵՐ "ԵՍ"Ը--ՄԵՐ ԱՆՁՆԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Յով. ԺԵ.4, Հռոմ. Է. 24:

Ինչպէ՞ս կարելի է որ անձ մը ուրիշին պատկանի, երբ մենք ինքնիրենիս, մե՛նք մեզի չենք պատկանիր: Մարդկային «ես»ը դառնալու չէ՛ պաշտամունքի առարկայ: «Ես»ի հակադրութիւնը՝ հաւատի՛ աշխարհն է, «ես»-էն դուրս ելլելու և դառնալու ենք «մենք»՝ Արարիչ Աստուա՛ծ և "ես":

«Ինծի միացած մնացէք և ես՝ ձեզի միացած պիտի մնամ: Ինչպէս որ ճիւղը ինք առանձին պտուղ չի տար՝ եթէ որթատունկին միացած չըլլայ»--Յով. ԺԵ.4:

Մեր ե՛սը առանց հաւատքի,մեր ամենամեծ թշնամին կրնայ դառնալ: «Ես»ին կեղեւը ճաթեցնելով դուրս պէտք է խոյանայ անձը, ու ճանչնայ (խոնարհի՛ զղջայ և ընդունի իր Տէրը):

Նման Մարիամ Մագդաղենացիին և Զակէէոսին: Մինչեւ որ անձ մը իր ինքնութիւնը չվստահի՝ (չյանձնուի) Աստուծոյ, անհնար է, որ գտնէ խաղաղութիւն և փրկուի իր տառապանքէն:

Յիսուս ըսաւ թէ՛ Մարիամի և թէ՛ Զակէէոսի.

«Այսօր այս տան վրայ փրկութիւն եկաւ»:

Մի միայն իրենց զղջումէն ու Յիսուսի յանձնուելէ՛ն յետոյ:

Զղջման գաղողութիւնը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ հաղորդութիւն նախ Արարիչին հետ ու յետոյ ջանալ նմանիլ Անոր: Գիտակցութիւնը, կամ միակեդրոն և բնական «ես»ը, իր բոլո՛ր էութեամբ պարտի անկախօրէն և անեղծօրէն ենթարկուիլ Աստուծոյ: Աստուած ըսելով, բռնատէր մը ըսել չեմ ուզեր, այլ՝ որպէս ճիւղ, հաստատուած ըլլալ (միաձուլուած) Որթատունկին վրայ:

«Ես»ը (ստեղծուած մարդը) բացարձակ խորհուրդ մը չի կրնար ըլլալ: «Ես»ը սպասաւորո՛ղ (իր Տիրոջ ենթակա՛յ) խորհուրդ մըն է տիեզերքի տնտեսութեան մէջ: Աստուած մարդ արարածը ինք իր փառաճոխիին համար չէ՛ ստեղծած, այլ արդիւնաբերութեան, Ի՛ր հետ միասի՛ն գործակցելո՛ւ համար ստեղծած է զայն: Աստուծոյ ծրագրին մէջ մարդը տէ՛ր պիտի ըլլար երկրին ու ո՛չ թէ բռնատէրը: Մարդ, որպէս Աստուծոյ գործակի՛ցը, պիտի գործէր երկիրի վրայ:

Մարդ անգիտակցաբար անհնազանդեցաւ իր Արարիչէն, այնպէս ինչպէս մեր զաւակները կը կարծեն թէ իրե՛նք աւելի լա՛ւ գիտեն իրենց ծնողքներէն: Մովսէս այս անհնազանդութիւնը՝ ըմբոստութիւն կը նկատէ, որ սխալ է:

Ադամ փորձեց իր աստուածութեան մասնիկը (աստուածակերպարութիւնը, Արարիչին Նունչ զօրութիւնը, Աստուծմէ անկա՛խօրէն, իր "ես"ի՛ն համար): Ադամ ցոյց կու տայ մարմնական հասունութեան ճանապարհը ու ո՛չ թէ Աստուծոյ դէմ ըմբոստութիւն մը: Մովսէսի հասկացողութիւնը անկէ աւելի չէր հասներ, որովհետեւ անոր դաստիարակութիւնը Փարաւոնեան էր ու ո՛չ Քրիստոսի Աստուածայայտնութեամբ: Ըստ Մովսէսի, Աստուած Ադամն ու Եւան կը վտարէ Դրախտէն, իսկ Յիսո՛ւս Իր Մարդեղութեամբ կ՛ըսէ.

«Եկէ՛ք ինձի, բոլոր յոգնածներ և բեռնաւորուածներ,
և ես պիտի հանգստացնեմ ձեզ»--Մատթ. ԺԱ. 28

որ կը նշանակէ՝ դուք որ ձեր յաւակնոտութեամբ ի զուր փորձեցիք յաջողիլ, յոգնած էք, եկէ՛ք Ինծի որ սորվեցնեմ ձեզի ճշմարիտ յաջողութեան և աստուածանմանութեան ճամբան: Մարդ չկրնար ունենալ խաղաղութիւն ու հանգստութիւն մինչեւ չգտնէ զԱստուած:

Անառակ Որդիին Պատմութիւնը

Աստուած ուխտատեղիի մը մէջ չէ՛: Ան Հոգի է ու ամէն տեղ է:

Ան կայնած է մեր սրտին բովիկը, ու մեր "ես"ին դուռը կը թակէ որ ներս մտնէ: Առանց Անոր ընկերակցութեան ու Անոր յորդորներուն մենք կը նմանինք Էմմաուսի ճամբորդներուն:

Էմմաուսի ճամբորդները երբ տեսան ու ճանչցան իրենց փնտռած Յիսուսը՝ այն ատեն միայն անդրադարձան իրենց "ես"ին սխալանքը:

«Մենք կ՛ակնկալէինք որ Ա՛ն պիտի փրկէր Իսրայէլը», ըսին: Մե՛ր կարծիքը, մե՛ր բմահաճոյքը ընդհանրապէս կը սխալին: Յիսուս Պետրոսը գնահատելէն յետոյ, ու երկինքի բանալիները անոր յանձնելէն ետք, երբ Պետրոս իր "ես"ին հպարտանքով կը ջանայ խրատել իր Վարդապետը, Յիսուս կ՛ըսէ Պետրոսին.

«Ետի՛ս գնա, սատանա՛յ, դուն արգելք ես ինծի,
որովհետեւ Աստուծոյ ծրագիրը չէ որ կը խորհիս,
այլ՝ մարդոց բու մտահոգութիւնը կ՛արտայայտես»
--Մատթ. ԺՉ.23:

Մեր մտածումները, Աստուծոյ մտածումները ըլլալու համար մենք ներշնչուած (ենթակայ) ըլլալու ենք մեր Արարիչէն: Սուրբ Օգոստինոսի մեծ ոգին, երբ ուղեկորոյս և բազմաչարչար, ուզեց գտնել ինքզինք, իջաւ այս խորութեան մէջ, և ճշմարտութեան ու սիրոյ ուղիներով, գտաւ երջանկութիւնը՝ զԱստուած: Միայն մե՛ծ հոգիներ տառապած են երկար ժամանակ, որովհետեւ միայն տառապողնե՛րը դարձած են մեծ:

1. Իրական "Ես"ը, եթէ լաւ զննես, ճանչնալ և սիրել է՝ ճշմարտութիւնը և Բարին:

2. Մարմինը արգելք կը հանդիսանայ հոգեկան թռիչքներուն, որոնք չեն ուզեր ճանչալ դժուարութիւնն ու տառապանք:

3. Հոգին ի զուր կը ջանայ յաղթահարել անբան մարմնին:

4. Ա՛յնքան մարդիկ կան՝ որոնց մէջ ոգին, ազա՛տ ծնած, կ՛ապրի գերի՝ նիւթին. մարմնին և անոր ցանկութիւններուն ենթակայ:

Հայ թարգմանիչներու Երեւոյթին ետին թաքչող Աներեւոյթը ա՛յնքան գրաւած էր զանոնք, որ անոնք մոռցան իրենց անձերը, և ընկղմեցին իրենց "ես"ը՝ անհատականութիւնը այդ Ջօրութեան հոսանքին մէջ ու դարձան մեծ: Պօղոս առաքեալ եւս իր "ես"ը կը նմանցնէ խղճալի անյոյս անձնաւորութեան ու կը գոչէ, ըսելով.

«Ի՛նչ խղճալի մարդ եմ: Ո՞վ զիս պիտի փրկէ մահուան
դատապարտուած այս մարմինէն»--Հռոմ. Է.24

Օգոստոս 16, 2001
Թորոնթօ

ՊԱՏՈՒՈՅ ՊԱՀԱԿԱԽՈՒՄԲ

Օտար երկիրներ այցելող զբօսաշրջիկները անպայման կը փափաքին տեսութեան երթալ և ականատես ըլլալ պալատի մը պատուոյ պահակախումբին փոփոխումը Մարդոց շահագրգռութիւնը, առ հասարակ, գրաւած է արտաքին երեւոյթներէ, գունագեղ համազգեստներէ և պերճաշուք արարողութիւններէ և տողանցումներէ:

Այս կախարդիչ զօրահանդէսները ուշագրաւ դարձան Եւրոպական ժողովուրդներուն: Բոլոր այցելուները, որոնք՝ իրենց հետաքրքրութիւնը կը գոհացնեն դիտելով և բննելով, բնաւ չեն խորհիր, որ շքեղատես պատուոյ պահակախումբը միայն խամաճիկ մըն է որպէս զօրութիւն և ազդեցութիւն:

Երկրի մը կամ կառավարութեան մը բուն պահապանն ու խնամակալը, ո՛չ թէ պատուոյ պահակազօրն է, այլ խորհրդարանի նախարարները կամ պալատին իշխանը:

Քանի՞ զբօսաշրջիկ, արդեօք, կը մտնէ խորհրդարանէ մը ներս ունկնդրելու նախարարներու խորհրդակցական նիստը և տեղեկանալու երկրին ցաւերուն, գանգատներուն և ձախորդութիւններուն:

Սովորաբար մարդիկ զբօսասէր են, անոնք կը նախընտրեն զուարճանալ և դատարկաբանել: Անշուշտ՝ կարելի չէ երկրի մը բնակչութեան բոլոր անձերը, իմաստասէրներու և գիտնականներու վերածել:

Սակայն, ցաւալի է տեսնել ժողովուրդները իմացական և հոգեւոր ծանծաղամտութեան մէջ:

Ի՞նչ դիտելու, սորվելու և վարժուելու կ'երթանք ազգային հաւաքոյթներէ ներս: Մեր ցեղին հերոսութի՞ւնը, անոր ուղղամըտութի՞ւնը և իր պատուին հանդէպ խնամած նախանձաւորութի՞ւնը, թէ շաղակրատելու, ցոյց տալու մեր նոր ինքնաշարժը, նիւթական յաջողութիւնը կամ թէ ցատկոտելով ցուցադրելու փոր և հոլանի սրունքներ:

Վերոյիշեալները, անշուշտ, կեանքի մէջ իրենց յատուկ բաժինը ունին: Սակայն եթէ մեր հետաքրքրութիւնը միայն նիւթակա՛ն և հեշտասիրական շարունակէ ըլլալ, շատ դիւրաւ կրնանք կորսնցնել մեր ազգային պատկանելիութիւնը և ինքնորոշումը թէ՛ որպէս Հայ և թէ՛ որպէս մարդ: Ի՞նչպէս:

Մե՛նք, որպէս ինքնուրոյն անհատ, չենք կրնար մենք զմեզ անջատել հայ ամբողջականութենէ և նաեւ համայն մարդկութենէ:

Ապագոյցը տակաւին թարմ է: 1915-ի Եղեռնին որեւէ անհատ չի կրցաւ ազատել իր անձն ու ընտանիքը, յենելով պարզապէս իր անձնական յարանուանութեան, իր կուսակցութեան կամ իր նահապետական ծագումին, կամ որովհետեւ ինք կը կոչուէր "Մարկոսեան" կամ "Կիրակոսեան" անջատ մակդիրով:

Իր հարստութիւնը, իր աղայութիւնը և նոյնիսկ իր նախարարական պաշտօնը (Գրիգոր Զոհրապ)ի անկարող դարձան ազատել (անջատել) անհատը իր համազգային ամբողջականութենէն:

Մարմնապես կրնանք զատ անձ մը ըլլալ, բայց մեր աւան-

դութեամբ, մշակոյթով և սիրահաղորդութեամբ կը պատկանինք ամբողջականութեան մը:

Օրինակ, երբ օրուան լուրերուն մէջ կարդանք օդանաւային արկածի մը մասին, կ՛ըսենք «Օ՜, որքան մեղք եղաւ»:

Սակայն ինչ վերջ երբ իմանանք որ օդանաւի արկածեալներուն մէջ կը գտնուէր նաեւ հա՛յ մտաւորական մը, կամ կղերական մը, մեր մարմնին և հոգիին մէջ սարսուռ մը կը զգանք: Այդ ցնցումն ու դողը ապացոյցնե՛ր են, որ մենք առնչութիւն մը և աննիւթական հաղորդութիւն մը ունինք իւրաքանչիւր ցեղակիցի հետ, հոգ չէ թէ անձամբ ճանչնանք զինք կամ ոչ:

Կիրակի առաւօտները, երբ մեր փոքրիկներու ձեռքէն բռնած, կամ մեր չափահաս զաւակներու ընկերակցութեամբ եկեղեցի կ՛երթանք, ի՞նչ տեսնելու և ընելու համար կը յաճախենք այդ դարաւոր ու մշտալոյս եկեղեցին, որ կանգնած է որպէս մեր հոգեւոր և բարոյական նկարագրին վահանն ու ասպարը: Եկեղեցիին ի՞նչն է որ կը հետաքրքրէ մեզ:

Անոր պատմական ճարտարապետութի՞ւնը, թէ Ս. Նարեկացիի ըզմայլելի աղօթքները որոնք թռիչք կու տան մեր հոգիներուն ու հաղորդ կ՛ընեն մեզ երկինքին:

Անոր կամարազարդ և արուեստագեղ նկարչութիւննե՞րը, թէ Ս.Ներսէս Շնորհալիի տաղերգած Շարականները, որոնք կ՛արթնցնեն մեր դատողութիւնը դէպի արդարութիւն և իրաւունք: Երբ սեւեռենք մեր աչքերը դէպի Ս.Խորան, ի՞նչ կը տեսնեն մեր հոգիին աչքերը:

Երկնային Պատգամաբեր՝ Յիսուս Քրիստոս, Իր վերջին այցելութիւնը տուած էր Երիքով քաղաքին ու հրաժեշտ առած կը մեկնէր դէպի Երուսաղէմ յայտնաբերելու համար Աստուծոյ գերագոյն սէրը հանդէպ Ադամ-մարդկութեան:

Հարիւրաւորներ հաւաքուած էին տեսնելու համար հրաշագործ Գալիլեացին ու երկնառաք Վարդապետը: Խռնուած ամբոխին համար Նազովրեցի Յիսուս, պատմական մարգարէներէն մէկն էր:

Կղերական դասը եկած էր տեսնելու աղանդամոլ մը, իսկ Փարիսեցիները կը դիտէին Լուսահանդերձ Հրաշագործը, որպէս իրենց մրցակիցը:

Այս բոլոր համախումբին մէջ գտնուեցաւ Բարտիմէոս անունով կոյր մը, որ իր հոգիի՛ն աչքերովը ճանչցաւ աշխարհի Փրկիչը, և աղաղակելով ողորմութիւն խնդրեց Ամէնողորմ Յիսուս Քրիստոսէ:

Բազմութեան հետաքրքրութիւնը Նազովրեցիին մէջ տեսաւ միայն պատուոյ պահակազօրքի մը երեւոյթը՝ մարգարէ մը, վարդապետ մը, իսկ աչազուրկ կարծուած Բարտիմէոս՝ Աստուած-Որդի մը:

Ի՞նչ է Յիսուս Քրիստոս, այսօր, մեր սրտերէն ներս, միթէ աճիւ՞ն մըն է, անու՞ն մը միայն, թէ Ան դարձած է շո՛ւնչ և ոգի:

Մի՛ նայիք շուշանակերպ Յարուցեալին թափուր գերեզմանը, այլ՝ հոգեպէս յափշտակուեցէք ներշնչուելու Անոր երկնաճաճանչ նայուածքէն ու յաւերժաւանդ սէրէն:

Յուլիս 11, 1991

ԱՃԻՒՆՆԵՐ, ՈՒՂԱՐԿՈՒԱԾ ԴԷՊԻ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Ի՜նչ հոգեյոյզ հաւատոմով և տենչով՝ ազգաջունչ բերթողներ, աննահանջ մարտիկներ, ազգակերտ դաստիարակներ և գաղափարախօսներ փափաքած են, որ իրենց աճիւնները փոխադրուին մայր հայրենիք, որուն գմբէթները կը դիտեն Էջմիածնի երկինքը։

Ինչո՞ւ։ Որպէսզի, գէթ իրենց աճիւնները՝ ինչ որ նիւթական տեսանելի ու շօշափելի մնացորդն է իրենց կարծեցեալ էութեան, չդառնայ անդիմագիծ աշխարհաբաղաքացի։ Վերոյիշեալ հայրենազուրկ և հողակորոյս, սակայն հայրենասէր անձերը եղած են այն անմար աստղերը, որոնք օժանդակած են ազգային վերելքի ճանապարհը։

Սակայն, հարցում մը։ Ի՞նչ է բացարձակ և տիրական իրականութիւնը մեր էութեան։ Մեր գոյութեան անվիճելի իրականութիւնը այ՛ն իսկութիւնն է որ ստացած ենք աստուածային սիրո՛յ կամեցողութենէն՝ ինքնագիտակցութիւն և ազատ կամք, որոնք կը զատորոշեն մարդ արարածը չորքոտանի և սողուն անասուններէն ու կը բնորոշեն զինք որպէս բարձրագոյն արարչագործութիւն։

Մարդ՝ իրեն շնորհուած ազատ կամք մտածողութեամբ զօրեղ է հաւատալու և ապաւինելու միայն աճիւնի մը, որ թէ՛ տեսանելի է և թէ շօշափելի։ Ճանչցուած գիտութիւնը կամ հմտութիւնը կը հաւատայ միայն երեւցած իրականութիւններու։ Ինչո՞ւ չհաւատալ նաեւ իրականութիւններու, որոնք մեր հասողութենէն դուրս և ըմբռնելու կարողութենէն անդին են։ Ուր՝ հերոսական մաքառումի փառապանծ էջեր կը ճառագայթեն։ Ուր՝ ներքին ու անդիմադրելի հոգեկան աչքերը կը մերժեն հաշտուիլ պարտադրուող դառն ճակատագրին հետ։

Ուր՝ Սուրբերն ու հայ հաւատաւորներ ռազմադաշտ կ՛իջնեն

«Վասն հայրենեաց և վասն հաւատի»։

Արդեօք մարդու փոփոխութիւններու կատարը (իր մանկութենէն մինչեւ չափահասութիւն) աճիւնո՞վ մը պիտի վերջանայ։ Ես ալ ունիմ իղձեր ու երազներ որ թաղուիմ և իմ աճիւններս հանգչին պապենական ա՛յն հողին ներքեւ, որուն ընդմէջէն նուիրական, կա՛ն կաւէն կառուցուած է իմ կենդանի և արտայայտիչ անհատականութիւնս ու զօրաւոր նկարագիրս։ Այս բոլորին զուգահեռ հոգեկա՛ն աչքերով կը դիտեմ աճիւններէս ալ անդի՛ն. կը նայիմ աճիւններուս այն հոգետե՛ս աչքերով, բիւրեղատես տեսողութեամբ ու անխախտ և ամուր հաւատոմով, որով նայեցան իմ նահատակ պապերս ու կարողացան անհամեմատ հորիզոնով տեսնել անմահութեան երաշխիքը։

Հոգեղէ՛ն և իմացական գոյացութեան մը վախճանը աճի՞ւն մը ըլլալու է։ Հոգեմտաւոր և աստուածակերպար մարդու մը վերջակէտը՝ մահատեսիլ մոխի՞ր մըն է։ Եթէ հնարագէտ մարդը, ափ մը հողո՛վ պիտի վերջանայ, ինչո՞ւ կը ստեղծագործէ հրաշակերտ հեռատեսիլներու և համակարգիչներու կազմածներ։

Ինչո՞ւ հայրենի հողի համար կը հերոսանայ։ Ինչո՞ւ գաղափարի մը համար կ՛աճսորուի։ Ինչո՞ւ հաւատքի համար կը չարչարուի ու կը

նահատակուի, միթէ մահացող հերոսներ՝ իրենց հե՞տ տարին իրենց կեանքի անաւարտ երազները: Երազներ մոխրացնող Մեծ Եղեռնը միթէ միայն յիշատա՞կը թողուց մէկ ու կէս միլիոն մահացեալներու: Միթէ մարդ պարզ յիշատակի՞ մը համար կ՛ապրի: Եթէ յիշատակի համար ապրիլը բացարձակ և վեհագոյն իրականութի՛ւնը սեպելու ենք ինչպէս հայ բանաստեղծը կը տաղերգէ.

«Թէ յիշատակս ալ թառամի, ա՛խ այն ատեն ես կը մեռնիմ»:

Բազմաթիւ ճիւաղներ ալ թողած են յիշատակներ՝ Ճէնկիզ խան, Լէնկ Թիմուր, Թեալաթ, Էնվէր և ուրիշներ: Ոչ՝ յիշատակ մը բաւարար չէ՛: Հոգեկա՛ն տրամաբանութիւնը աւելի՛ն կը պահանջէ:

«Եթէ միայն այս կեանքին համար յոյս դրած ենք Քրիստոսի վրայ՝ ողորմելի ենք բան բոլոր մարդիկ»--Ս.Պօղոս առաքեալ:

Պէտք է սեւեռենք մեր նայուածքը ոչ թէ Տէր Զօրի աւազներու մէջ ճուլուած հայ աճիւններու և արձաթափայլ գանկերու, այլ անոնցմէ անդի՛ն այգալոյսող Արդարութեան և Յարութե՛ան Արշալոյսին:

Հո՛ն, այդ Յարութեան Առաւօտուն մեր նահատակներու աճիւնները ոչ թէ պիտի թաղուին մայր հայրենիքի հողին ներքեւ, այլ՝ պիտի վերակենդանանա՛ն հոգեւոր և հաւատի՛ հայրենիքին մէջ, միատեղ մեր սուրբերուն ու նահատակներուն հետ: Եթէ ստեղծագործ, բեղուն և հնարող մարդուն վախճանը աճի՛ւն մը դառնալ է, ուրեմն այն գերբնական զօրութիւնը որ գոյացութե՛ան կանչեց անջրպետի գեղեցկագոյն ստեղծըւածը (մարդը), ծաղրանքի՞ մը համար ստեղծած էր զայն:

Բոլոր գազաններն ու անասունները, որոնք կ՛ապրին մարդոցմէ աւելի երկար, չունի՛ն իմացականութիւն, բանականութիւն և ինքնագիտակցութիւն: Անոնց ապրիլը կամ մեռնիլը արժէք մը կամ իմաստ մը չի՛ ներկայացնէր աշխարհի թաւալումին մէջ: Միայն մարդ էակի գոյացութեամբ և անոր գաղափարային, իմացական և մտատեսութե՛մբ այս անջրպետը իմաստ կը ստանայ նիւթականէն սկսեալ մինչեւ հոգեղէնը:

Հետեւաբար՝ ինչպէ՞ս և ո՞վ կր համարձակի ըսել թէ մտքով և սրտով ազնիւ ու տաղանդաւոր դէմքեր կը տողանցեն երկրագունտին վրայ ու հազիւ հասած կատարը իրենց բարձունքին և արտադրութեան սեմին՝ կը չուեն ու կ՛անյայտանան որպէս կայծ մը, թողելով՝ միայն յիշատակ մը:

Որքա՛ն ողորմելի և թշուառ կը թուի այն անձը, որ կը նայի միայն աճիւնի և մոխիրի ու չտեսնէր անդին-ը այն գերագոյն Արշալոյսը Յարութեան, ուր կանգնած է Միածինը, որ ըսաւ.

«Ես եմ յարութիւնը և կեանքը: Ան որ ինձի կը հաւատայ թէպէտ եւ մեռնի՝ պիտի ապրի»:

Շրջապատուած Մեծ Եղեռնի անհամար լուսափայլ նահատակներուն հետ, որոնք կ՛երգեհոնեն հաւատքի զօրութիւնը:

Հոկտ. 17, 1996

Մատթ. ԺԳ. 1-23, Ա. Կորնթ. Բ.6-16

Թաւուն և սրբազան լռութիւնը կը կանչէ մեզմէ իւրաքանչիւրը խորհրդաբանելու Աստուծոյ հետ: Մտքի լոյսը, արեւի լոյսով անտեսանելի տիեզերք մը կը տեսնէ, որ կը կոչուի տրամաբանութեան ու խորհուրդի աշխարհ: Խաչատուր Տարոնացի տասներրորդ դարու սկիզբը եղած է բանաստեղծ երաժշտագէտ: Աստուածախօս երաժշտական ճաշակէ հմայւած, ան ինքնատիպ բանաստեղծութեամբ կոչած է զԱստուած.

«Խորհուրդ Խորին, Անհաս Անստեղծ»:

«Ճանչնալու համար Աստուծոյ խորհուրդը ի Քրիստոս Յիսուս, որուն մէջ պահուած են գիտութեան և իմաստութեան բոլոր գանձերը--Կողոս. Բ.2-3: Միստիկ պրպտումներու ոլորտը բնական մարդուն մատչելի չէ: Արգաւանդ և թելադրական խորհուրդները կու գան աղօթքով ուսումնասիրենչ մտքերուն:

Յիսուս Քրիստոսի երկրային կեանքը կը հասկցուի Իր Սբ. Ծնունդի, (մարդեղութեան) և Սբ. Խաչելութեան խորհուրդին ընդմէջէն:

Պօղոս առաքեալ կ՛ըսէ.

«Այն յայտնութեան խորհուրդին, որ ի յաւիտենից պահուած էր լռութեան մէջ, իսկ այժմ յայտնուած է...մշտնջենաւոր Աստուծոյ հրամանին համաձայն...հաւատքի հնազանդութեան համար»-Հռոմ. ԺԶ.24-25

1:- Աշակերտները ըսին Յիսուսի.

«Ինչո՞ւ առակներով կը խօսիս անոնց (ժողովուրդին) հետ»:

Յիսուս ըսաւ.

«Որովհետեւ ձեզի՛ տրուած է երկնքի արքայութեան խորհուրդները գիտնալ, իսկ անոնց տրուած չէ.»--11

Ինչո՞ւ: **«Որովհետեւ այս ժողովուրդին միտքը թանձրացած է. իրենց ականջները խցած են, և իրենց աչքերը փակած, որպէսզի չըլլայ որ իրենց աչքերը տեսնեն ու ականջները լսեն»**--15:

2:- «Ճամբուն եզերքը սերմանուածները» անոնք են, որոնք նախապաշարեալ և կարծրացած սրտեր ունին. ո՛չ թէ անհաւատ են, այլ սխալ դաստիարակուած ու չեն ուզեր ընդունիլ Աստուծոյ Թագաւորութեան Աւետարանը: Հրեաները Աստուծոյ պահանջները ծիսականացուցած, քարացուցած, մակերեսեցուցած և ձեւականացուցած էին:

«Ապառաժի վրայ սերմնուածները» անոնք են, որոնց ենթահողը չէ՛ հերկուած ու կարծր մնացած է: Սերմ ըսուած հունտը հերկուա՛ծ հողի վրայ ցանուելու է, որպէսզի արմատ բռնէ: Որոշ տարիքի մը շրջանին, մարդիկ չեն կրնար այլեւս փոխել իրենց հոգեկան ու մտաւոր ներաշխարը: Հարստութիւնը յաճախ վերջն է թշուառութեան մը, և սկիզբը ուրիշ թշուառութեան մը: Հարստութիւնը, շատ աւելի մարդ հեռացուցած է հաւատքէ քան թէ աղքատութիւնը:

Մեր "ամենօրեա՛յ" հացը այսօր մեզի տուր՝ Անտրու Քարնէկի, Ճոն Ռոքըֆէլըր կը հաւատային, թէ իրենց հարստութիւնը աստուածային նախախնամական պարգեւ մըն է:

«Ձեր հարստութիւնը մի՛ դիզէք երկրի վրայ, ուր ցեցն ու ժանգը կը փճացնեն և կամ գողերը պատդ բանդելով ներս կը մտնեն ու կը գողնան զայն: Այլ ձեր հարստութիւնը դիզեցէք երկինքի մէջ»--Մատ. Զ.19:

«Որովհետեւ ձեր հարստութիւնը ո՛ւր որ է, հոն կ՛ըլլայ նաեւ ձեր սիրտը»:

Յ:-«Իսկ այն, որ լաւ հողի մէջ սերմանուեցաւ, ... կը հասկնայ»:

Մեզմէ բանի՞ հոգի կը հասկնայ Յիսուսի խօսքերը, ու բանինե՞ր կը ջանան հասկնալ: Յիսուս Քրիստոս իր առաքելութեամբ, բարոզեց Աստուծոյ թագաւորութիւնը, Իր հզօր հրաշագործութիւններով շարժման մէջ դրաւ թագաւորութեան ներքին արտայայտութիւնը և բոլոր անոնք, որոնք ունէին հասկացողական սրտեր դարձան բաժնեկից Իր յայտնութիւններուն:

Հաւատքը հասկացողութիւն և իմացականութիւն կը փնտռէ: Աստուծոյ հասկացողութիւնը պարտ է ըլլալ ամբողջական և փորձառական, որպէսզի դառնայ անձնաւորեալ:

Եդովպացին ըսաւ Փիլիպպոսի.

«Ինչպէս կրնամ հասկնալ, եթէ մէկը ինծի չբացատրէ»..Առաք. Ը. 31:

Աստուածաշունչի սերտողութեան անհրաժեշտութիւնը հասկնա՛լ է Յիսուսի ըսածները:

Ի՞նչ ըլլալու է բարոզութիւն մը, եթէ ոչ բացատրութիւնը Աստուծոյ Խօսքին:

«Այն ատեն Փիլիպպոս անոր աւետարանեց Յիսուսը»:

Հասկնալ կրօնական իմաստով կը նշանակէ հաղորդուիլ, հոգիով մասնակցիլ այն Ջօրութեան, որ աստուածային Ներկայութիւնն է:

"Հասկնալ", կրօնքին մէջ կը նշանակէ թափանցել անոնց ներքի իմաստին, որ յաճախ խորհուրդ է և մատչելի միայն հոգեկան հաղորդակցութեամբ՝ աղօթքով և խորհրդաբանութեամբ: Հունտը ծա՛ռ ըլլալու կը ձգտի, մանուկը՝ մա՛րդ, տգէտը՝ գիտո՛ւն և հաւատացեալը, զԱստուած ճանաչող: Մարդուն գերագոյն կատարելութիւնը Աստուծոյ կարիքն ունենալ է:

Ա Կորնթացիս Բ.6-16

1. «Կը բարոզենք Աստուծոյ իմաստութիւնը»--7:

Աստուծոյ իմաստութիւնը սէր և բարութիւն է: Աստուծոյ հետ մեր մտերմութիւնը, մեր անփոխարինելի դաստիարակն է և ամենէն իմաստուն ու վստահելի խորհրդատուն: Բաւարար չէ, որ դուն ըեզ քրիստոնեայ կոչես, պէտք է գիտնաս, թէ ինչո՞ւ քրիստոնեայ ես և ի՞նչ է պարտաւորութիւններդ: Ան որ չի գիտեր, և չի գիտեր որ չի գիտեր՝ ՏԳԷՏ մարդ մըն է. փախչիր անկէ: Ան որ չի գիտեր, և գիտէ որ չի գիտեր՝ ՀԱՄԵՍՏ մարդ մըն է- Սորվեցուր անոր: Ան որ գիտէ, և չի գիտեր որ գիտէ՝ ՔՆԱՑԱԾ անձ մըն է - Արթնցուր զայն: Ան որ գիտէ և գիտէ որ գիտէ՝ ԻՄԱՍՏՈՒՆ մարդ մըն է - Հետեւէ անոր:

«Գիտութիւն առանց կրօնքի կը կաղայ, իսկ
կրօնքը առանց գիտութեան կոյր է»

--Ալպէրդ Այնըշթայն:

Յունուար 23, 2002
Թորոնթօ

ԵՐԿՈՒ ՃԱՄԲԱՆԵՐ՝ ՀԵՐՈՎԹԷՍԻ ՊԱԼԱՏԷՆ ՄԻՆ՝ ԴԷՊԻ ՅԻՍՈՒՍԻ ԽՈՆԱՐՀ ՄՍՈՒՐԸ, ԻՍԿ ՄԻՒՍԸ, ՄՍՈՒՐԷՆ ԴԷՊԻ ԳՈՂԳՈԹԱՅԻ ՋՈՀՈՂՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՁՈՒՆՔԸ

Մարդու երկրային կեանքը իր բոլոր տօնախմբութիւններով ու հանդիսութիւններով, կ՛ընթանայ տաժանագնաց ճանապարհներէ: Մարդ արարած կը հանդիպի սոյն դժնդակ ճամբաներու իր գործած սխալանքներու պատճառաւ, կամ մահուանէ ազատելու համար իր ընկերը, իր ազատ կամքով: Մարդ՝ իր կեանքի ընթացքին պիտի՛ ունենայ հոգ հանող դժուարութիւններ, որովհետեւ մարդ ներկայ դարաշրջանին կ՛ապրի կատարելագործելու մարդկայնականութեան իր կիսկատար մնացած գործը:

Մարդ արարած իր փնտռածը գտնելու համար կը պարտի հետեւիլ ա՛յն երկնատեսիլ Լոյսին զոր զինք կանչած էր: Աւետարան քարոզելը աստուածային կոչում մըն է, որու կը նուիրուին սակաւաթիւ անձեր:

Կոչումի արարողութիւնը իր բնոյթով յոյժ խորհրդաւոր ու խորհրդանշական պատկերն է այն վեհագոյն յանձնառութեան, զոր կը ստանձնէ ենթական Աստուծոյ և բազմաթիւ վկաներու առջեւ:

Աստուածային գործունէութեան մէջ կոչումը անհրաժեշտութիւն է, սակայն ընտրեալ ըլլալը կանչուողի՛ն կամքէն ու նուիրումէ՛ն կախեալ է:

«Որովհետեւ կանչուածները շատ են.
բայց ընտրեալները՝ քիչ»--Մատթ. Ի.15:

Մովսէսի անապատային կեանքին քառասուն տարիները, մարդկային մտածումով, ոչ արդիւնաբեր տարիներ եղած էին՝ այլ պարզ հովութիւն մը: Սակայն Աստուծոյ մտածումով, աննախընթաց պատրաստութիւն մըն էր այդ : Պատմութեան մէջ, մէկ միլիոն մարդ առաջնորդել Միաստուածեան հաւատքի և զանոնք դարձնել ազգութիւն:

Աստուած կը կանչէ նոյնիսկ երկու մտքի վրայ եղող անձերը, եթէ անոնց մէջ տեսնէ կարողութիւն: Մին Մովսէս մարգարէն է ու երկրորդը այն աշակերտը որ Յիսուս կանչեց և ըսաւ.

«Թող տուր մեռելները որ թաղեն իրենց մեռեալները»
--Մատթ. Ը.22

Յիսուսը փնտռող մոգերը շեղեցան զիրենք առաջնորդող երկնային աստղէն, որովհետեւ գաղափարականը (հոգեւորը) զոհեցին առարկայականին: Երբ հասան Հրէաստան, անոնք վստահեցան իրենց դատողութեան և ուղղակի գացին արքայական պալատը, որովհետեւ Հրեաներու թագաւորը ծնած ըլլալու էր արքայանիստ պալատին մէջ:

Մոգերուն ընտրած ճամբա՛ն՝ քիչ մնաց որ Յիսուս Մանուկ, կորսնցնէր իր Մարդեղացումը: Մարդ կրնայ սխալիլ, բայց միայն հերոսներն են որոնք կ՛ապաշխարեն: Այս իշխանազուն և իմաստուն մոգերը ունեցան խոնարհութիւնը և ետ դառնան Աստուծոյ խօսքին ու հաւատացին մարգարէական պատգամին, որ յայտնուած էր մարգարէներուն.

«Եւ դուն, ով Բեթլէհէմ Եփրաթա, թէեւ Յուդայի հազարաւորներուն մէջ ըլլալու պզտիկ ես, Բայց ԻՄԵԶՄԷ պիտի ելլէ ինձի ան որ Իսրայէլի վրայ իշխան պիտի ըլլայ, ու անոր ելքը ի հնուց, յաւիտենական օրերէն է»--Միք. Ե.2, Մատթ. Բ.6:

Մոգերը երբ իմացան Միքիայի աստուածականչ պատգամը, թողուցին Հերովդէս թագաւորը ու ետ դարձան դէպի Բեթլէհէմ, թագաւորի պալատէն ոչ շատ հեռու փոքրիկ աննշան գիւղ մը: Սակայն իրենց ետ դառնալու ճամբուն վրայ անոնք տեսան այն աստղը, որ Արեւելքի մէջ տեսեր էին, ու չափազանց ուրախացան: Եւ ահա աստղը առաջնորդեց զիրենք մինչեւ որ եկաւ ու կեցաւ այն վայրին վրայ ուր երեխան կը գտնուէր: Երբ Տուն մտան, տեսան երեխան իր մօրը՝ Մարիամի հետ, և մինչեւ գետին խոնարհելով երկրպագեցին Մանուկին:

Ապա բացին իրենց արկղները և Յիսուսի ընծայեցին իրենց նուէրները՝ ոսկի, կնդրուկ և զմուռս:

Մարդկութիւնը գտնել և հաւատալ կ՛ուզէ Յիսուս Որդին աշխարհի պալատներուն (իմաստասիրութեան և բնագիտութեան մէջ), աշխարհ հաւատալ կ՛ուզէ եսասիրակա՛ն և մարդաստեղ՛ծ աստուած մը, փառի՛ և հեշտանքի՛ աստուածը: Ահասարսո՛ւռ պատերազմներո՛ւ աստուածը, որ պատճառ եղաւ յիսունըհինգ միլիոնէ աւելի մարդկային զոհերու Համաշխարհային Երկրորդ Պատերազմին: Մարդ արարած մինչեւ չհասնի չափահասութեան պիտի չապաշխարէ ու չխոնարհի Մարդեղացեալ Յիսուսի առջեւ:

Աշխարհի վրայ գոյութիւն ունեցող բոլոր բոյսերն ու կենդանիները ունին իրենց չափն ու լրումը, բացի մարդ արարածէն:

Որովհետեւ անոնք չունին ազատ կամք և Աստուծոյ նմանելու պարգեւը: Վարդ մը և շուշան մը աւելի եւս չեն կրնար գեղեցկանալ, բայց կրնան բազմազան գոյներու հասնիլ, սակայն չեն կրնար աւելի եւս սիրուննալ կամ բուրումնանալ: Ծուն մը չի կրնար աւելի եւս հաւատարիմ ըլլալ: Կենդանական և բուսական աշխարհը չունի անձնաւորութիւն և ազատ կամք տալու իշխանութիւնը,

Զանազանուիլ, տարբերիլ, ստորնանալ և բարձրանալ շնորհուած է մի միայն մարդ արարածին: Վարդան Մամիկոնեան, իր անձնազոհութեամբ և ազատ կամքով դառձաւ Հայ ազգի հաւատքին ու երկրին փրկիչը, իսկ Վասակ իր ազատ կամքով և վատ ցանկութեամբ դառձաւ դաւաճան:

Այսպիսի երկնարանքի (բարիի և չարի) ազատ կամք մը տուած է Աստուած մարդ արարածին, զայն բարձրացնելու անասնական կեանքէն դէպի հոգեղէն աստուածանմանութեան: Այս ազատ կամքի ստուգանիշը շատ պարզութեամբ կը կարդանք Յով. Ա. 11-րդ համարին մէջ, ուր առաքեալը բացորոշօրէն կը գրէ.

«Յիսուս իրեններուն եկաւ, բայց իրենները չընդունեցին զայն. իսկ անոնք որ ընդունեցին զԱյն՝ իշխանութիւն տուաւ անոնց ըլլալու Աստուծոյ որդիներ»:

Աստուած՝ Իր Հայրական սիրոյ համակրութեամբ ստեղծեց մարդ արարածը, հոգ չէ՛ որ հողեն, որովհետեւ Իր ծայրագոյն նպատակը զայն

դարձնել էր հոգեղէ՛ն որդեգիր զաւկի: Յիսուս, Որդին Աստուծոյ, եկած էր աշխարհ Աստուծո՛յ բովէն: Ա՛ն միայն կը ճանչնար Աստուծոյ բարութիւնն ու ողորմութիւնը, մանաւանդ, հանդէպ մարդկութեան: Յիսուս յայտարարեց ու Իր շուրջը եղող մարդոց ըսաւ.

«Ի՞նչու զիս Բարի կը կոչես, Միայն Աստուած Բարի է»:

Յիսուս, հաստատելու համար Իր խօսքը, Հրէաներուն որոնք սեփականացուցած էին զԱստուած, ըսաւ. Յով. Ե.45.--

«Քանի որ Աստուած Իր արեգակը կը ծագեցնէ չարերուն ու բարիներուն վրայ և անձրեւ կը ղրկէ արդարներուն ու մեղաւորներուն հաւասարապէս»:

Վերոյիշեալ աստուածային յատկանիշը ուրիշ որեւէ կրօնքներու մէջ չէ յիշուած, նոյնիսկ Հին Կտակարանի մարգարէները անտեղեակ էին աստուածային սոյն աննախընթաց անսպառ սիրոյն ու բարութեան, հանդէպ համա՛յն մարդկութեան: Յիսուսի Աւետարանը փիլիսոփայական դրութիւն մը չէ, այլ «Ճամբա՛ն» դէպի Աստուած:

Աղօթքը վսեմ ու վեհ յարաբերութեան ճամբան է որ կը կամրջէ աշխարհէն դէպի երկինք ու մարդէն դէպի Աստուած: Աղօթքով մարդ դէմ յանդիման կու գայ իր «ես»ին հետ: Աղօթքը ինքնատեսութեան միջոցն է:

Կարճ և դիւրին ճամբայ չկար, Յիսուսի համար, կատարելու Աստուծոյ կամքը--«որդին Մարդոյ պիտի սպաննուէր»:

Յիսուս սկսաւ ուսուցանել անոնց, թէ «Մարդու Որդին պէտք է որ շատ չարչարանքներ կրէ, անարգուի երէցներէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն, մեռնի և երրորդ օրը յարութիւն առնէ: Եւ այս խօսքը ըսաւ բացայայտօրէն»:

Պետրոս անգիտակցաբար վիճեցաւ իր Վարդապետին հետ սոյն անձնազոհութեան համար, երբ Յիսուս սկսաւ բացատրել աշակերտներուն --Մարկ. Ը.32-33:

Տառապանքն ու ցաւի ճամբան է, որ կը տանի Աստուծոյ արքայութեան: Այս խորաթափանց տեսութիւնը օտար է թէ պատմական գաղափարականութեան և թէ եսապաշտ իմաստասիրութեան: Աշակերտները չկրցան ըմբռնել և հաւատալ, թէ չարչարուիլը աստուածային գործադրումի և լրումի ուղին է: Յովհաննէսի և Յակոբոսի մեծ ըլլալու խնդրանքը, Պետրոսի հետ անոնց ունեցած մրցակցութիւնն էր--Մարկ. Ժ.35, Մատթ. Ի.20:

Յիսուս չ՛ըսաւ. «Քրիստոնէութիւնն» է ճամբան, այլ Ան ըսաւ. «Ես» եմ ճամբան: Որովհետեւ Ան գիտէր թէ դարերու ընթացքին եկեղեցին որքա՛ն պիտի ապականի և աշխարհական հիմնարկութիւն մը պիտի դառնայ, փոխանակ դառնալու հոգեւոր երկնացոյց ճանապարհը: Մինչեւ որ մարդիկ չճանչնան Յիսուս որպէս մեր Միջնորդը, մենք չենք կրնար գտնել ճամբան դէպի յաւիտենականութիւն:

Յիսուս ըսաւ.

«Յաւիտենական կեանքը այս է՝ որ ճանչնան քեզ միակ ճշմարիտ Աստուած և ճանչնան Յիսուս Քրիստոսը, որ

Դուն ղրկեցիր»--Յով. ԺԷ.3:

Մարդեղեալ Յիսուս բացաւ զոհողութեան գերագոյն ճամբան, արիւնի ու Գողգոթայի:

«Որքա՜ն անճուկ է դուռը և նեղ՝ ճամբան, որ դէպի կեանք կը տանի, և սակաւաթիւ են անոնք, որ կը գտնեն զայն»--Մատթ. 7. 1--

«Ե՛ս եմ Ճամբան, Ճշմարտութիւնը և Կեանքը»--Յիսուս:

Մեր կեանքի լուսաւոր ճամբան չի սկսիր ու չի յանգիր մեր գրասենեակը կամ գործատեղիին մէջ, այլ՝ կը սկսի Փառաց Թագաւորին Մսուրէն ու կը հասնի Գողգոթայի բարձունքը: Միայն այս է ապահով ճանապարհը փառահեղ յաջողութիւններու, մնայուն ուրախութիւններու և աստուածահաճոյ ապրումներու:

Կրկի՛ն փշոտ է ուղիդ...կրկին կը ծնիս սուրբ պայքարի մը համար, խոր հաւատով ու վճռակամութեամբ առլցուն, որ վսեմ խօսքդ պիտի լուսաւորէ ճամբան կոյր հոգիներուն, որոնք չկրցան տեսնել տեսիլքը վաղուան լուսաշող **«Եկեսցէ Արքայութեան Քո»**ին և որոնք չկրցան լսել **«Ոտնաձայնը վարդահեղեղ Արշալոյսին»**: Բէթլեհեմը ունեցած է երկու ճամբաներ, մին Հերովդէսի պալատէն դէպի Յիսուսի մսուրը, իսկ միւսը մսուրէն դէպի Գողգոթայի զոհողութեան բարձունքը:

Յիսուսի իւրաքանչիւր խօսքը և կատարած բժշկութիւնները, Յարութեան լոյսին առաջնորդող ճանապարհն է:

Հեռանկարը յստակ է, սակայն անոր հասնելու ճանապարհը Գողգոթայէն է: Ոչ մէկ ժողովուրդ իր ինքնորոշման իրաւունքը նուէր չէ ստացած, այդ իրաւունքը զոհողութեան ու արեան ճանապարհով ձեռք կը ձգուի:

Իսկական յաջողած անձը ա՛ն է, որ միայն առնելու, աւելի և աւելի ունենալու յոռի շրջանակէն կարող է բարձրանալ՝ տալո՛ւ հոգեվիճակին, զգալու այդ հոգեկան բաւարարութիւնը և այդ ճեւով արժեւորելու և իմաստաւորելու իր կեանքը:

Կեանքի մէջ իսկական յաջողածը ան չէ, որ հարստացած է ի վնաս ուրիշներու, այլ յաջողած է՝ և ուրիշները առաջնորդած է յաջողութեան:

Արհամարհէ՛ երկրաւոր յաջողութիւնը:
Մի՛ ըլլար շահախնդիր, եղիր արդարասէր:
Եղիր ուղղամիտ, ինչ փոյթ՝ թէ աշխարհ
զլանայ բեզի փառ ու դրամ և զգացական հաճոյքներ:
Ով որ կ'աղօթէ, կը մօտենայ Քրիստոսի:
Յիշէ որ աշխարհ խաչեց զՔրիստոս:
Տէրը եղիր զգացումներուդ, ազնիւ, վճիտ:
Փոխանցէ այդ զգացումները՝ մերձաւորներուդ
և հեռաւորներուն:

Մայիս 8, 2002
Թորոնթօ
Ալպէռ Նորատունկեան
Հայ-Քրիստոնեայ